

ŠENVIŽSKE NOVINY

2/2022

obecný občasník
6. ročník



ÚVODNÍK

(Marcela Bujňáková)

Urobiť niečo prínosné pre ostatných. Obetovať kúsok seba pre dobro celku. Priložiť ruku k dielu. Vybudovať základ pre rozvoj budúcich generácií.

Robiť veci aj na úkor vlastného komfortu. Využívať dary dané Bohom na vytváranie hodnôt trvalejších ako lanský sneh. Pomôcť, ak sa pomôcť dá.

Počúvať. Hľadať riešenia namiesto výhovoriek. Rozhodnúť sa. Prevziať zodpovednosť. Aj o tom je komunálna politika.

Aj o tom sú komunálne voľby, ktoré nás čakajú na konci októbra. Je potrebné pri nich tentoraz zvýšiť pozornosť! Budú totiž spojené s voľbami do vyšších územných celkov. Tak pozor na farbu obálok :)

Na stránkach tohto čísla nášho obecného občasníka vám predstavujeme kandidátov na starostu obce. Prečítajte si o ich plánoch a zámeroch.

Prinášame aj zoznam kandidátov na poslancov obecného zastupiteľstva. A veríme, že vás k účasti vo voľbách motivuje predvolebná báseň v šarištine :)

Opäť a radi píšeme o šikovných Krásnolúčanoch. Tancujú, spievajú, športujú. Vyrábajú, tvoria. Organizujú, cestujú. Veď si sami prečítajte.

O Folklórnom súbore Hariška. O bežcoch z našej obce v súťažnom poli behu Demiankou či košického maratónu mieru. O výrobe syrov, o tvorení vencov a ikebán na dušičky. O organizovaní farmárskeho dňa detí. O exkurzii žiakov draveckej základnej školy v krásnej Banskej Štiavnici.

Svoj pohľad na našu obec pripája kontrolór obce. O aktivitách našej základnej školy píše v samostatnej prílohe občasníka pani riaditeľka.

Memento mori. Napadá mi na záver tohto úvodníka. Na konci našich dní bude dôležité len to, čo sme urobili pre radosť našich najbližších. Koľkým známym aj neznámym sme v živote pomohli. Ako sme naložili s našimi talentami.

Memento mori. Pamätaj na smrť. A konaj tak, aby si sa pri pohľade do spätného zrkadla nemusel hanbiť. Za to, čo si urobil, hoci si nemusel. Za to, čo si neurobil, hoci si mohol.

**KOMUNÁLNE VOĽBY 2022:
KANDIDÁTI NA POST STAROSTU OBCE A
POSLANCOV OBECNÉHO ZASTUPITEĽSTVA**

**ZOZNAM ZAREGISTROVANÝCH KANDIDÁTOV
PRE VOĽBY STAROSTU OBCE KRÁSNA LÚKA**

1. Jozef Kušnir, JUDr., Mgr., 34 rokov, generálny štátny radca, nezávislý kandidát
2. Marko Osif, 55 rokov, starosta obce, Kresťanskodemokratické hnutie

**ZOZNAM ZAREGISTROVANÝCH KANDIDÁTOV
PRE VOĽBY DO OBECNÉHO ZASTUPITEĽSTVA V OBCI KRÁSNA LÚKA**

1. Patrik Bača, Mgr., 29 rokov, pedagóg, HLAS-sociálna demokracia
2. Martin Bakoň, Ing., 34 rokov, inžinier zvarovania, Kresťanskodemokratické hnutie
3. Marek Bujňák, 30 rokov, živnostník, Sloboda a solidarita
4. Marcela Bujňáková, Ing., 40 rokov, ekonómka, Sloboda a solidarita
5. Mária Bujňáková, MVDr., 27 rokov, zverolekárka, HLAS-sociálna demokracia
6. Peter Kandráč, 54 rokov, vodič, Kresťanskodemokratické hnutie
7. Ján Kaperák, Mgr., 27 rokov, advokátsky koncipient, Kresťanskodemokratické hnutie
8. Marián Kaperák, Mgr., 46 rokov, manažér, Kresťanskodemokratické hnutie
9. Terézia Kaperáková, Ing., 49 rokov, ekonómka, HLAS-sociálne demokracia
10. Štefan Kupčík, Ing., 58 rokov, dôchodca, Slovenská národná strana
11. Tamara Kušnírová, JUDr., 27 rokov, notárska koncipientka, Kresťanskodemokratické hnutie
12. Veronika Kušnírová, Mgr., 26 rokov, živnostníčka, HLAS- sociálna demokracia
13. Dušan Matija, Mgr., 28 rokov, výrobný riaditeľ, nezávislý kandidát
14. Patrik Ridilla, Bc., 29 rokov, vodič, Kresťanskodemokratické hnutie
15. Kristína Smetanová, Bc., 24 rokov, študentka, Slovenská národná strana
16. Ján Štieber, Ing., 67 rokov, živnostník, Kresťanskodemokratické hnutie

**INFORMÁCIE O VOĽBÁCH:
TERMÍN, POČET VOLEBNÝCH OBVODOV, POČET POSLANCOV**

Voľby do orgánov samosprávy obcí sa konajú **dňa 29.októbra 2022.**

V Krásnej Lúke sa bude voliť v **1 volebnom obvode.**

Obecné zastupiteľstvo bude mať **7 poslancov.**

POROVNANIE TVORBY ODPADU A NÁKLADOV ZA VÝVOZ ODPADU

(redakcia)

Úroveň vytriedenia komunálnych odpadov v našej obci za rok 2021 je 70,29 %. Náklady na vývoz a nakladanie s odpadmi tvorili čiastku 12.907,04 €.

Príjem z poplatku za komunálny odpad tvoril čiastku 10.111,52 €-. Príspevok z Environmentálneho fondu bol obci vyplatený na základe žiadosti v sume 938,38 € a bol použitý na nákup popolnic 591,84 a paliva do kosačky.

Môžeme hodnotiť, že rok 2021 nebol z pohľadu financií vyrovnaný, nakoľko obec doplácala 2 795,52 € za odvod odpadu. Obec bude preto nútená poplatok za komunálny odpad zvyšovať. Mnohí sa pýtajú, prečo nemáme úľavy, prečo musíte platiť, keď ste dôchodcovia, ZŤP, deti na internátoch, chlapi na turnusoch a. p. Obec môže zaviesť tieto úľavy, ale za cenu zvyšovania poplatku. Už teraz poplatok by bolo potrebné zvýšiť o cca 4,- € na občana, no pevne veríme, že nebudeme musieť pristúpiť k takémuto kroku, odpadu bude čoraz menej a náklady nebudú stúpať.

Skúsme spoločne nájsť riešenia a triediť ešte viac, nekupovať zbytočne veci, ktoré nespotrebuje, neplytvaj potravínami, vytvárať čím menej odpadu.

Porovnanie tvorby odpadu a nákladov za vývoz odpadu							
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	
finančné náklady v €	10 096,-	9850,-	10195,-	10411,-	10472,-	12 907,-	
množstvo v tonách:	TKO	75,45	78,84	78,57	79,75	70,42	71,19
	VKO	1,78	1,14	1,4	2,1	2,68	1,52
	BRO	3,7	0	9,7	65	87	99
	oleje	0,791	0,017	0,066	0,113	0,18	0,08
	drobný stav. Odpad	0,051	0	0,035	46,06	6,82	7,64
	papier a lepenka	5,501	1,802	1,996	2,186	2,22	3,58
	sklo	8,306	11,24	9,64	8,73	11,87	13,17
	plasty	6,162	10,04	9,279	10,202	12,92	15,37
	kovy, hliník a.p.	1,763	0,594	6,219	39,548	27,29	30,50
	obaly z kovu	0,398	0,425	0,917	1,474	0,63	0,46

Žiadosť o pridelenie nájomného bytu



Záujemcovia o pridelenie nájomného bytu v našej obci môžu podávať žiadosti na obecný úrad. Predpokladná doba ukončenia výstavby je august 2023.



JUDr. Mgr. Jozef KUŠNÍR
kandidát na starostu obce

Krátko o mne

Som vyštudovaný historik a právnik. Takmer desať rokov som pôsobil v Krajskom múzeu v Prešove ako odborný zamestnanec a neskôr ako riaditeľ. Riadil som 35 zamestnancov a nakladal s ročným rozpočtom dvakrát väčším, než má naša obec. Potom som prijal veľmi zaujímavú pracovnú ponuku a už viac ako rok pôsobím na Ministerstve kultúry SR ako právnik v pozícii generálny štátny radca. Zaoberám sa právnou agendou, vykonávam štátny odborný dohľad v múzeách na Slovensku, vediem správne konania s udelením pokút, podieľam sa na

tvorbe nového zákona a strategických dokumentoch na celoštátnej úrovni. Veľmi dobre viem, aké je to sedieť za jedným rokovacím stolom s ministrom či s veľvyslancom. Viem, aké dôležité je vedieť vystupovať, vecne a odborne argumentovať a vyjednať tak požadovaný výsledok. Potvrdil sa mi môj vlastný predpoklad o tom, že vzdelaný a šikovný východniar sa v Bratislave rozhodne nestratí.

Prečo kandidujem?

Krásnu Lúku mám naozaj veľmi rád a nie je to len fráza. Rozhodol som sa prežiť tu so svojou rodinou celý svoj život. V posledných rokoch som sa pomerne intenzívne venoval jej minulosti, teraz sa chcem podieľať na jej úspešnej budúcnosti. Som úprimne presvedčený o tom, že Krásna Lúka má všetky predpoklady na priaznivý rozvoj. Chcem nadviazať na prácu, ktorú odvedli doterajší starostovia, vrátane súčasného pána starostu, ktorý sa napriek náročnému obdobiu snažil najlepšie ako vedel. Obec sa vysporiadala s pandemiou, testovaním i očkovaním, zveľadili sa priestory hasičskej zbrojnice, obecného úradu, školskej jedálne a začalo sa s výstavbou bytového domu. Považujem za dôležité nadviazať na túto prácu i rozbehnuté procesy, aby bola zachovaná kontinuita. Teší ma, že mám veľmi dobré priateľské vzťahy so všetkými starostami našej obce, ktorí ju zveľadovali za ostatné tri desaťročia. Krásnu Lúku a jej problémy poznám dôverne aj z dôvodu, že od roku 2016 som päť rokov pôsobil ako hlavný kontrolór obce. Kandidujem z dôvodu, že sa chcem podieľať na dynamickejšom rozvoji našej obce a na jej správnom smerovaní. Chcem vytvárať priaznivé podmienky na život pre nás a pre naše deti.

Aké mám plány?

Nie je žiadnym tajomstvom, že obec potrebuje dobudovať infraštruktúru najmä v lokalite, kde začala výstavba rodinných domov. Nedokáže to zabezpečiť z vlastných prostriedkov, potrebuje na to získať externé zdroje financovania. So štrukturálnymi fondami tzv. eurofondami mám pomerne dobré skúsenosti, pretože pre dve naše ministerstvá som posudzoval žiadosti o dotácie a priamo som tak spolurozhodoval o ich pridelovaní. Veľmi dobre preto viem, že obec môže externé zdroje veľmi efektívne využiť za predpokladu, že má manažérske vedenie a je na čerpanie dotácií pripravená. Čoraz viditeľnejšia je skutočnosť, že vedľajšie cesty v správe obce sú v pomerne zlom technickom stave a revitalizáciu potrebujú aj verejné priestranstvá. Výzvou pre obec v ďalších rokoch bude aj problematika komunálnych odpadov.

(pokračovanie na s. 6)

Marko OSIF

kandidát na starostu obce

Rozhodol som sa opäť kandidovať za starostu obce Krásna Lúka. Mám za sebou prvé volebné obdobie, vďaka ktorému môžem konštatovať, že viem, o čom je riadenie obce. Spoznal som silné a slabé stránky obce, rôzne charaktery ľudí a hlavne medziľudské susedské vzťahy. Spoznal som aj seba v pozícii starostu, manažéra, psychológa, mediátora, ako aj radového robotníka. Nie som dokonalý, uvedomujem si svoje prednosti, ale aj svoje nedostatky.

Na to, aby som mohol plánovať, je potrebné zrekapitulovať doterajšiu prácu a stavať na tom, čo sa začalo.

Mojou snahou bolo konať s najlepším vedomím a svedomím. Pandémia ovplyvnila aktivity obce a trochu zmenila aj smer mojej prvotnej plánovanej vízie. V mnohých životných situáciách som musel flexibilne reagovať podľa aktuálnych potrieb občanov. Nebolo mi ľahostajné to, že každý týždeň museli zamestnanci predkladať výsledky testov, preto som s dobrovoľníkmi obce DHZ (požiarnikmi) pravidelne organizoval testovanie priamo v obci. Taktiež mi nebolo ľahostajné, že záujemcovia o stavebné pozemky chceli už konečne stavať svoje vytúžené rodinné domy, preto sme spolu s poslancami predali pozemky v stave bez prípojok. Čo sa však nezaobišlo bez problémov a následných komplikácií, ktoré sa tiahnu až doteraz.

Mnohí sa ma pýtate, prečo je to tak, prečo tak dlho čakáte za prípojkami. Pokladám za moju povinnosť Vám to vysvetliť.

Zdedil som projekt „Pod krížom“ s tým, že pozemky sú pripravené na predaj. Po zahájení predaja sme spolu s poslancami narazili na problémy, ktoré spomalili výstavbu. Nastali problémy so stavebnými povoleniami (el. prípojka, voda, kanál). Momentálne najväčším problémom je pripojenie kanalizačnej a vodovodnej prípojky, ktorá prechádza cez parcelu vzniknutú pri poslednej ROEPke, ktorej vlastníkmi je 228 ľudí. Táto parcela sa nachádza v časti miestnej komunikácie, čo je vlastne prekážkou k vydaniu stavebného povolenia na kanalizáciu a vodovod v časti IBV „Pod krížom“. Nie je to neriešiteľné, ale časovo veľmi náročné. Úrady majú svoje lehoty.

Často mi hovorievate, že preferujem DHZ (hasičov). Krátke vysvetlenie: Zrekonštruovala sa hasičská zbrojnica, čo tiež bol projekt, ktorý som zdedil po bývalom starostovi. Obec je však povinná zo zákona zriadiť hasičský zbor. V našej obci funguje Dobrovoľný hasičský zbor obce. Jeho úlohou je riešiť požiarnu ochranu v obci a starať sa o materiálne a vedomostné záležitosti. Nehovoriac o tom, že bez našich dobrovoľníkov sa neuskutoční žiadna akcia v obci. Chlapci, ďakujem!

Futbalový klub v obci sme každoročne podporovali pravidelnou finančnou dotáciou, pretože chceme, aby futbal v obci sa zachoval. Boli vymenené sedačky na tribúne, opravené bariéry, zakúpený kamerový systém a plechový sklad na tréningové bránky. Priestory prevádzky sú k dispozícii na nácvik folklórnych súborov v obci, ako aj na rôzne rodinné oslavy pre obyvateľov obce. Ďakujem dobrovoľníkom za udržiavanie futbalu v obci.

Obecný úrad reprezentuje celú obec, preto som pokladal za dôležité využiť pandemické obmedzenia na **rekonštrukciu priestorov** obecného úradu, sociálnych zariadení a zasadačky.



(pokračovanie na s. 7)

Priestor bývalej čističky odpadových vôd je dnes síce environmentálnou záťažou, no v súvislosti s jej odstránením sa núka možnosť vytvoriť tam športový a rekreačný areál, detské ihrisko, možno ďalší bytový dom. Poloha našej obce umožňuje získavať rôzne prostriedky na rozvoj cestovného ruchu a pridružených aktivít, spočívajúcich v skrášľovaní a funkčnom využívaní verejne prístupných priestranstiev. Za významnú súčasť života v obci považujem spoločensko-kultúrnu oblasť a šport, ktoré je nevyhnutné náležitým spôsobom podporovať. Najdôležitejšou úlohou našej obce je akútna potreba majetkovo vysporiadať pozemky v lokalite Hono, prípadne v iných lokalitách, aby sme dokázali ponúknuť mladým rodinám stavebné parcely. Je to pomerne náročný právny proces, ale rozhodne nie nedosiahnuteľný. Nevieť si predstaviť lepší predpoklad na zvládnutie tejto úlohy, ako to, že sa do toho pustí mladý energický starosta – právnik. Práve vytvorenie podmienok na výstavbu nových rodinných domov a s tým spojený nárast počtu obyvateľov považujem za kľúčový predpoklad ďalšieho rozvoja našej obce.

Aký chcem byť starosta?

Starosta je človek, ktorý nás všetkých reprezentuje, ktorý vo veľkej miere určuje smerovanie obce, rieši zásadné otázky jej fungovania a podieľa sa na plnení všetkých povinností, ktoré obec voči svojim občanom má. Mal by to byť človek vzdelaný, rozhladený, ktorý pozná zákon a má osobnostné predpoklady na to, aby bol rešpektovanou osobnosťou, ktorá je zároveň hnacím motorom prirodzeného rozvoja obce vo všetkých oblastiach. Som presvedčený o tom, že budem energickým starostom, ktorý aktívne rieši aktuálne problémy a zároveň zmysluplne a cielene vytvára podmienky a predpoklady na úspešnú budúcnosť. Budem odvážnym starostom, ktorý nikdy nemal a ani nebude mať problém otvorene povedať svoj názor a ktorý bude na všetkých úrovniach zastávať záujmy našej obce. Budem koncepčným starostom, ktorý pracuje systematicky, nie náhodilo. Chcem využiť všetky svoje znalosti, skúsenosti a kontakty, ktoré som počas doterajšieho pôsobenia nadobudol, na to, aby sa naša obec prirodzene rozvíjala a aby sme na jej rozvoj zabezpečili dostatok finančných zdrojov. Pri svojej doterajšej práci som vždy kládol dôraz na kvalitu a profesionalitu a tieto vlastnosti chcem uplatňovať aj pri výkone funkcie starostu.

S kým to zvládnem?

Teší ma, že sa v prípade úspechu vo voľbách budem môcť oprieť o ľudí, ktorí v obci dlhodobo veľmi usilovne vytvárajú hodnoty v rôznych podobách. V prvom rade chcem oceniť veľmi kvalitných a vzdelaných kandidátov na poslancov obecného zastupiteľstva, ktorí sú veľmi dobrou kombináciou mladosti a skúseností. V Krásnej Lúke máme šťastie na pedagógov pod vedením Helenky Kormošovej, vďaka ktorým máme veľmi dobrú materskú i základnú školu, ktorá sa výrazne podieľa aj na kultúrnom živote obce. Sme komunita veriacich ľudí, tvoríme spolu jedno spoločenstvo, preto je pre mňa absolútne prirodzená spolupráca aj s tunajším duchovným správcom farnosti. Máme v obci aktívnych dobrovoľných hasičov, futbalový klub, včelárov a folklórne súbory Lisočka i Hariška. Veľmi záslužnú činnosť v súvislosti s rozhladňou na Čiernej hore vyvíja rod. Dušana Matiju. Aktívne je aj občianske združenie Šenviž i dobrovoľníci, ktorí sa nezištne starajú o úpravu verejných priestorov, napr. krížovej cesty či turistických chodníkov.

(pokračovanie na s. 8)

Využil som svoje získané pracovné zručnosti a odborné schopnosti, čím som ušetril obci nemalé finančné prostriedky. Taktiež Prešovský samosprávny kraj prispel dotáciou 6 000 €. Kompletná **rekonštrukcia Školskej jedálne** pri ZŠ s MŠ Krásna Lúka bola zrealizovaná tiež svojpomocne, kde sa ušetrilo cca 10.000 €. Zakúpil sa iba materiál.

Výstavba bytového domu bola úspešne začatá, čo je štartom pre ďalší rozvoj obce.

Nezanedbateľným prínosom pre šport je **budovanie nového ihriska** za školou a presun pôvodného detského ihriska vedľa futbalového ihriska.

Bola vypracovaná projektová dokumentácia k realizácii **miestnej komunikácie k cintorínu**. Taktiež bola **schválená zmena územného plánu obce** pre IBV.

Veľmi dôležitým dokumentom, ktorý má obec vypracovaný, je **Uhlíková stratégia obce**. Na základe tohto dokumentu môže obec v budúcnosti čerpať dotácie na projekty súvisiace s podporou využívania obnoviteľných zdrojov energie „zelené energie“. Energetický audit bol už vypracovaný na budovu ZŠ s MŠ Krásna Lúka. Táto verejná budova spĺňa podmienky na realizáciu spomínaných projektov. Cez tieto naštartované projekty obec ušetrí ďalšie nemalé finančné prostriedky na energiách.

Človek je tvor spoločenský, preto mojou prioritou bolo a je ponúkať všetkým občanom rôzne **kultúrno-spoločenské podujatia**, kde sa upevňujú vzťahy a buduje dobrá klíma obce. Pod mojím vedením obec organizovala rôzne podujatia (Hasičský ples, Deň rodiny, Hasičskú súťaž, Beh Demiankou, Farmársky deň detí, Úctu k starším, Separácia odpadu - vystúpenie žiakov, Mikuláš v obci a iné podujatia). Chcel by som poďakovať všetkým sponzorom, ktorí sa podieľali na týchto akciách. Zvlášť chcem vysvetliť, že za vystúpenie p. Gizky Oňovej sme sponzorsky vyzbierali a do účtovníctva obce oficiálne prijali 750 € (z obecných financií bolo doplatených iba 330 €). Každá rodina dostala cenu. Tieto ceny boli tiež sponzorsky dodané, nie financované z obecných zdrojov. Ďakujem Vám všetkým za pomoc rôzneho druhu.

Je dôležité čo bolo, ale ešte dôležitejšie, čo bude.

Mojím mottom je: „*Chcem byť aj nad'alej starostom s gazdovským rozumom!*“

„*To, čo som začal, chcem aj dokončiť a pokračovať v rozbehnutých projektoch.*“

1. **Infraštruktúra a výstavba:** Zrealizovanie miestnej komunikácie k cintorínu (podľa už spracovanej projektovej dokumentácie) a ku kaplnke. Dokončenie výstavby už začatého bytového domu. Dokončenie inžinierskych sietí v časti „Pod krížom“. Príprava pozemkov pre ďalší nový bytový dom na parcelách známych vlastníkov, nie v podielovom spoluvlastníctve. Chcem týmto požiadať obyvateľov obce (vlastníkov nehnuteľností) o spoluprácu pri sceľovaní pozemkov do budúca. Pre udržateľnosť rozvoja obce je potrebná väčšia spolupráca občanov, lebo obec nemá finančné prostriedky na skupovanie podielov pozemkov a preto cesta vedie **k tvorbe pozemkových spoločenstiev** za účelom pozemkových úprav. Po neschválení realizácie výstavby novej lávky ponad potok pri č. d. 110 a č. d. 32 bude realizovaná iba jej oprava. Už sú vybavené všetky potrebné povolenia na **realizáciu opravy havarijného stavu súčasnej lávky**.

2. **Šport:** Realizácia multifunkčného ihriska za školou, výstavba detského ihriska vedľa futbalového ihriska, organizácia rôznych športových podujatí s tunajším futbalovým klubom a DHZ. **Finančná** podpora futbalového klubu ako aj hasičského športu.

3. **Odpadové hospodárstvo:** Zlepšiť separovanie odpadu v obci, evidenciou vytvoreného odpadu každej domácnosti osobitne a výstavbou zberného dvora pod novým cintorínom. **Geometrický plán je už schválený.**

(pokračovanie na s. 9)

Potešiteľné sú aj rozbiehajúce sa aktivity, ktoré realizovali mladí nadšenci počas tohto leta, napr. v podobe premietania večerných filmov na futbalovom ihrisku. Medzi osobnosti, ktoré mimoriadnym spôsobom prezentujú a popularizujú našu obec rozhodne patrí Ondrej Kandráč s mamkou Monikou. Na podpore kultúrno-spoločenských podujatí sa už tradične výraznou mierou podieľajú aj miestni podnikatelia, ktorí tým prejavujú svoj osobný vzťah k milovanej obci. Chcem sa oprieť o nich a o všetkých vás, Krásnolúčanov, ktorí máte plné právo podieľať sa na fungovaní obce a právo konštruktívne sa vyjadriť k správe vecí verejných. Som presvedčený o tom, že Krásna Lúka má obrovské predpoklady na to, aby sa rozvíjala vo všetkých oblastiach. Ja osobne sa na to veľmi teším.

Na záver

Ako nezávislý kandidát som zbieral vaše podpisy na podporu mojej kandidatúry. Počas toho som mal možnosť porozprávať sa s mnohými z vás. Úprimne ma potešili vaše slová podpory a priazne, ktoré ma utvrdili v tom, že rozhodnutie kandidovať na starostu obce bolo správne.

4. **Služby občanom:** Upraviť okolie obecného úradu pred a okolo budovy. Vytvoriť relaxačnú parkovú „wifi zónu“ okolo obecného úradu. **Realizácia optického internetu v obci.** Obecné zastupiteľstvo **už schválilo** súhlasné stanovisko na rozširovanie siete optickým káblom. Sieť bude prístupná pre viacerých poskytovateľov internetu. Momentálne prebieha I. etapa realizácie.
5. **Školstvo:** Prioritou je **zachovať školu v obci** so všetkými jej zložkami, ktoré sú zriadené: ZŠ, MŠ, ŠKD, CVCČ, ŠJ. Rozširovať kapacitu školy a efektívne využiť nezariadené podkrovie školy. Podporovať kvalitné vzdelanie a aj výbornú spoluprácu školy s obcou. Tento rok Komenského inštitút vybral 20 pedagógov, ktorí realizujú projekt na skvalitnenie výučby. Naša škola bola jednou z nich.
6. **Rozvoj turizmu:** Pokračovať v značení turistických chodníkov v okolí obce (výzva na prístrešok) a spolupracovať s miestnymi organizáciami.
7. **Kultúra:** Zachovať už zabehnuté kultúrne podujatia obce, prípadne reagovať na návrhy a záujmy zo strany obyvateľov.
8. **Sociálna politika, služby dôchodcom:** Aj naďalej pomáhať dôchodcom v oblasti roznášania obedov zamestnancami obecného úradu (v najbližšej dobe možnosť výberu z dvoch jedál v tunajšej jedálni). Možnosť zabezpečenia nákupov pre imobilných dôchodcov. Podpora kultúrnych a náboženských podujatí.

Som človek z praxe, ktorý sa nebránil a ani nebráni konštruktívnemu rozhovoru, vie prijať kritiku a priznať si aj chybu. Snažím sa reprezentovať obec tak, ako prislúcha starostovi a tiež dokážem obliecť si aj montérky, ak si to situácia vyžaduje. Čaká nás nie ľahká doba, v ktorej hlavne malé obce budú potrebovať flexibilných zručných starostov. Dokážem komunikovať s kompetentnými úradmi, ale aj sadnúť za traktor a slúžiť Vám, **drahí Krásnolúčania!**

HORNOTORYSKÝ BEH DEMIANKOU

(rozhovor pripravila Marcela Bujňáková)

Opýtali sme sa hlavného organizátora Hornotoryského behu Demiankou PaedDr. Jozefa Sobotu na základné informácie aj zaujímavosti o tomto behu.

Povedzte nám základné informácie o Behu Demiankou - dĺžka, trasa, náročnosť, profil trate, a pod.

Hornotoryský horský beh Demiankou sa ustálil na dĺžke 21,5 km, takže jedná sa o horský polmaratón. Najvyšší bod je KŇAZOVÁ (824 m). Krásna Lúka má 555 m n.m. Najväčšie stúpanie je teda z Krásnej Lúky na Pažernú cez Vlčí dol (Hlavné európske rozvodie). Trasa vedie po horských cestách a lúkach. Má nádherné výhľady na Levočské vrchy, Čergov, Bradlové pásmo a Bachureň.

Kedy bol prvý ročník Behu Demiankou, resp. koľký ročník sa konal tento rok? Zhodnoťte vývoj behu počas celého toho obdobia z hľadiska počtu účastníkov a možno uveďte rekordy trate. Koľko bežcov dobehlo do cieľa tento rok?

Tento ročník bol 8. Rekord drží Peter Mlynár (ŠKP Štrbské Pleso) časom 1:21 hod. Trojnásobným víťazom je Roman Bak (Generali Vranov) a Štefan Rácz (Budimír). Tohtoročného behu sa zúčastnilo 48 pretekárov, jeden walker a deti v Krásnej Lúke a Lipian. Pre zlé počasie sa neuskutočnil cykloprechod. Počet pretekárov sa rôznil od 27 až po 94 účastníkov.

Pridajte nejakú zaujímavosť o behu, pikošku :), ktorú ste zažili počas organizovania behu.

Trat' behu viedla aj cez Putnov, ale vzhľadom k blatu a časti potoka sme potom trat' preložili cez Charchoľu. Pozitívom je, že sa nám nikto nestratil. Tento ročník priniesol aj oplotky a teda zvýšený počet organizátorov. Chcem osobne poďakovať Ing. Mariánovi Bujňákovi, Ing. Dušanovi Matijovi, starostovi obce Markovi Osifovi a riaditeľke ZŠ Mgr. Helene Kormošovej za pomoc pri prezentácii, pri organizovaní detských pretekov a označovaní trate.

Kto je organizátorom behu? Prečo organizujete tento beh? Čo vás k tomu vedie?

Organizátorom behu som ja, ale bez pomoci Ing. Jána Feltoviča a ďalších členov KST Mladosť ODEVA Lipany by to nešlo! Demianka je krásna a organizujeme tu jesenný a zimný prechod. Pôvodne sa organizoval z Ďurkovej, Vislanky, ale Gabi Kuchár prišiel na myšlienku cesty z Krásnej Lúky. Napadlo mi, že by to mohlo byť aj zrýchlené. Starosta obce Krivany Ján Šejirman prišiel na myšlienku spoluorganizovať aj prechod cyklistov. Trasy vybudol Beďo Smetana.

Boli medzi bežcami tento rok aj nejakí Krásnolúčania?

Bol som milo prekvapený účasťou Štieberovcov a Novysedláka, kvalitou ich behu.



BEH DEMIANKOU 2022

(PaedDr. Jozef Sobota)

Keď vybehnú bežci na trať,
môže sa všetko stať,
stratia sa v ranej hmle
rozvodia,
alebo ich kravičky rozhodia.

Na trati (ne)stretnete medveďa,
ale len autora tratí - Beďa,
vlci prídu - ale ochranári,
a s plnými taškami hubári.

Kyslík borovicového lesa,
srdce vám na lúkach zaplesá,
nalejú vám podľa chuti,
tu sa nikto nenudí.

Pekné partie nielen výhľadov,
v diaľke obrysy hradov,
pavúk pradie svoje siete,
na porade sa všetko dozviete.

Autobus z Lipian do Lúky,
v cieľi nebudú prázdne ruky,
ceny, poháre, diplomy,
a svedkovia – diváci a stromy.

Kapustnica, alebo iné
delikatesy,
už žiadne stresy,
pivo, kofola, káva,
tu sa každý rodinne správa.

Rozhľadňa na kopci,
v cieľi zahrajú aj parobci,
studnička Talianov,
beh lepší od Spartanov.

Neprepáliť tempo v úvode,
kúpať sa budú najlepší vo vode,
Aquapark za odmenu,
v Bielom dome dobré menu.

Dáme aj peniažky,
devám kvety z lásky,
borci dostanú aj fľašky,
a najlepší plné tašky...

Kto nepríde spácha trestný čin,
nebude v tomto roku „in“,
polmaratón iba trochu po ceste,
a cieľ v meste.

Dni mesta Lipian,
každý je tu Pán,
akcie od výmyslu sveta,
šťastie medzi nami lieta.

Tombola bude teda,
Janko je predseda,
krásne dievčiny, sprchy,
a samozrejme jedinečné
Demianky vrchy...

DEMIANKA OČAMI ORGANIZÁTORA

(PaedDr. Jozef Sobota)

Ráno o štvrtnej ma budí šušťanie dažďa na parapetnej doske a na streche. Neteší ma to, lebo dnes (10. september 2022) sa má uskutočniť 8. ročník horského polmaratónu – HORNOTORSKÝ HORSKÝ BEH DEMIANKOU. Za chvíľu už aj ťukajú otázky v mobile – „Bude, nebude“? Spomínam, že aj v roku 2017 sme behali v daždi. Je však jasné, že cyklisti nepôjdu na PROMO akciu.

Naše prípravné práce tak prebiehajú v ležaku. Hlavná ťarcha je na Jankovi Feltovičovi. S autobusom odchádzame do Krásnej Lúky a dažď zmiernuje. Na ihrisku nás víta starosta Krásnej obce Marko Osif, naši športoví donori a spoluorganizátori Marián Bujňák, Dušan Matija ml., Marián Kaperák a deti základnej školy s riaditeľkou Helenou Kormošovou. Po prezentácii, popise trate pre pretekárov a rozvičke pre deti a bežcov štartujeme. Na beh sa vydáva aj napriek rannej nepriazni počasia 49 bežcov a jeden walker. S mikrobusedom sa vraciame spolu s časomeračmi (Jožko a Zuzka Daňkovci) a fotografom Adom Smolákom do Lipian a doladujeme posledné detaily. Za chvíľu nám hlásia z kontrolného stanovišťa K2 (nad Putnovom, Smetankovci a Sladkovskí), že prví traja sú už tam. Teda aj napriek blatu na trati, je to rýchle. Z rozhľadne na Balážke (Ján Džačovský) dostávame za chvíľu ďalšie echá. Po hodine a dvadsiatich dvoch minútach sa cieľa „valí“ už trojnásobný víťaz Roman Bak (GENERALI Vranov). Postupne pribiehajú ďalší bežci a my s radosťou oznamujeme ich mená a kluby pre divákov. V cieľi dostávajú nápoj a obed. Majú možnosť osprchovať sa a dať si ovocie. Po dobehnutí nastáva ešte čas pre našich mladých bežcov. Moja kolegyňa Silvia Hozová organizuje deti. Akciu prišli podporiť aj poslanec NR SR Jozef Kanuščák a primátor mesta Lipany Vladimír Janošík, ktorý aj odovzdáva ceny – poháre, diplomy, vecné ceny a finančné dotácie. Po vyhodnotení ešte prebieha tombola a jasne že, spoločné fotenie účastníkov pod košatou lipou. Aj napriek začiatočnému strachu, všetko dobre končí, nikomu sa nič nestalo. Ďakujeme aj za asistenciu Horskej služby Čergov.

Prispeli sme našou športovou akciou ku Dňom mesta Lipany. Vedľa sa už rozbiehajú akcie druhého dňa a mi ešte so spoluorganizátormi balíme stánky, bannery... a rozoberáme plusy a mínusy dňa. Zajtra snáď oddýchneme....

ĎAKUJEME VŠETKÝM AKTÉROM AKCIE!!!

KRÁSNOLÚČANIA NA MEDZINÁRODNOM MARATÓNE MIERU V KOŠICIACH

(redakcia)

V nedeľu 2.10.2022 sa v Košiciach konal 99. ročník Medzinárodného maratónu mieru v Košiciach. Zúčastnili sa ho aj Krásnolúčania.

Martin Štieber, Martin Kušník a Maroš Novyzedlák v disciplíne Maratón (42,195 km) a Marián Kaperák, Michal Novyzedlák a Fero Štieber v disciplíne Polmaratón (21,097 km).

Všetkým menovaným blahoželáme ku krásnym a obdivuhodným športovým výkonom a veríme, že budú mať v Krásnej Lúke veľa nasledovníkov :)



HARIŠKA

(Monika Kušnírová a Helena Bujňáková)

Na začiatku bola naša snaha venovať sa mladým a inšpirovať ich k túžbe po poznaní našej ľudovej kultúry a k úcte k našim tradíciám. Dnes sme sami veľmi milo prekvapené, ako rýchlo si mladé dievčatá osvojili a zamilovali ľudovú hudbu a tanec. Začalo to ešte v jari tohto roku, keď sme sa po uplynutí všetkých protipandemických opatrení začali pravidelne stretávať každú sobotu popoludní. Raz nás bolo šesť, inokedy prišli len tri. Ani ťažké začiatky nás neodradili a stalo sa, že tohtoročný máj bol nielen mesiacom lásky, ale aj mesiacom skutočného zrodzenia Folklórneho súboru Hariška.

V záujme zaodieť dievčatá do ľudových krojov sme pod hlavičkou OZ Šenviž požiadali o dotáciu z rozpočtu Prešovského samosprávneho kraja a podarilo sa nám získať 4 000 €. Obecné zastupiteľstvo v Krásnej Lúke nám zároveň schválilo dotáciu vo výške 1 000 € a vďaka získaným prostriedkom sme dali dievčatám ušit' 15 krojov. Predchádzal tomu náš výskum, do ktorého sme zapojili viacerých pamätníkov našej obce a tí nám poskytli autentické súčasti ľudového kroja – lajblik, zásteru (fartuch) a sukňu (kidľa). Súčasťou každého kroja je aj cudnica (krátka sukňa) i spodnica (spravidla šitá z bavlny, aby lepšie držala tvar vrchná kidľa). Ku skompletizovaniu podoby kroja nám pomohli záznamy z publikácie „700“ Šarišské Dravce Krásna Lúka Poloma z roku 1995, kde podobu ľudového kroja podrobne opísal Milan Kandráč. Veľmi nás teší, že naše ľudové kroje sú verným zobrazením sviatočného odevu z Krásnej Lúky.

Záujmom nášho folklórneho súboru je spevom a tancom šíriť tradičnú ľudovú duchovnú kultúru z hornotorskej oblasti. Boli sme poctené, že naše prvé vystúpenie bolo doma v Krásnej Lúke na Šenvižskom lete, kde sme sa predviedli s programom A tam dolu pri mľiňe.





Odvtedy sme mali možnosť vystúpiť aj na jarmoku v Brezovici, na obecných slávnostiach v Šarišských Dravciach a naposledy na jarmoku v Starej Lubovni, kde sme sa stali súčasťou pokusu o rekord v počet jarmočanov odetých v ľudovom kroji. Na každom ďalšom vystúpení boli dievčatá smelšie, sebavedomejšie a postupne sa pre nich verejné vystúpenia stávajú prirodzenou súčasťou nášho pôsobenia. Tešia nás pozitívne reakcie a prania, ktoré po vystúpeniach pravidelne dostávame. Sú pre náš súbor hnacím motorom a motiváciou do ďalšej práce. Potešila nás možnosť vystúpiť v Krásnej Lúke v rámci kultúrneho podujatia pri príležitosti mesiaca úcty k starším a čaká nás aj vystúpenie v Lipanoch na hudobnom večere s Ondrejom Kandráčom a Štefanom Skrúcaným. Počas vianočného obdobia plánujeme nacvičiť a verejne prezentovať nové pásmo, ktoré bude tematicky venované najkrajším kresťanským sviatkom v roku.

Dvere do nášho súboru sú stále otvorené a veľmi radi privítame nové členky vo veku od 10 rokov. Veríme, že sa postupne rozrastieme aj o mužskú spevácku zložku. Našu činnosť môžete podporiť kúpou kalendára FS HARIŠKA na rok 2023, ktorý bude už čoskoro v ponuke. Veľmi sa tešíme na ďalšie vystúpenia a stretnutia s vami.

FARMÁRSKY DEŇ DETÍ

(MVDr. Mária Bujňáková)

Dňa 29.6.6.2022 sa v Krásnej Lúke konal Farmársky deň detí. Táto iniciatíva vznikla zo spolupráce miestnych farmárov, Základnej a materskej školy Krásna Lúka a združenia mladých farmárov na Slovensku (ASYF), ktoré sa snaží organizovaním a podporovaním takýchto akcií pritiahnúť už aj tých najmladších k pozitívnemu vzťahu k poľnohospodárstvu.

Náš farmársky deň začal otvorením a privítaním detí z Krásnej Lúky, Šarišských Draviec a Polomy. Postupne sa deti vláčikom prepravovali od školy na farmu Ranč na Zlatej hore, kde mohli nakrmiť a pohladkať ovečky, teliatka, králiky a kone. Koníky boli pre odvážnych pripravené aj na jazdenie a samozrejme, že to bola najväčšia atrakcia, ktorú si takmer žiadne z detí nenechalo ujsť. Aby toho nebolo málo, pripravili sme deťom aj kravu Malinu, ktorú si mohli vlastnoručne podojiť, a tým sa vrátiť do minulosti, kedy ešte naši rodičia a starí rodičia dojili svoje kravy ručne. Pre nadšencov techniky sme mali pripravený svalom medzi balíkmi sena na traktorovej kosačke. Na svoje si prišli aj deti, ktoré sú plné túžby po poznaní a bez vzdelávania si nevedia predstaviť ani jeden deň. Pre týchto nadšencov bola pripravená HRA MLADÉHO FARMÁRA, kde si mohli zopakovať svoje vedomosti, naučiť sa niečo nové, ale hlavne sa zabaviť. Nezabudli sme ani na fanúšikov umenia, ktorým sme pripravili umelecký kútik, kde si mohli niečo nakresliť a vytvoriť si tak pamiatku na dnešný deň. Tento deň však okrem návštevy farmy zahŕňal aj športové hry s farmárskou tematikou na detskom ihrisku a ukážku miestnych remesiel. Svoje remeslo nám prišiel ukázať miestny včelár pán Smetana s rodinou, ktorý deťom porozprával množstvo zaujímavosti o živote včiel a samozrejme nesmela chýbať ani ochutnávka medu. Ďalším remeselníkom bol pán Novysedlák, ktorý nám ukázal ako pletie korbáče z prútov vrby a na záver nám šikovný chlapec Adrián Nehila ukázal, ako vyrába sviečky z vosku. Toto však stále nebolo všetko a deti mohli na školskom dvore navštíviť mini gazdovský dvor, kde videli rôzne druhy hydiny. Keďže deti mali nabitý program, nesmelo chýbať ani patričné občerstvenie, ktoré bolo deťom k dispozícii ako na školskom dvore, tak aj na farme.

Touto akciou sme chceli otvoriť dvere farmy a priblížiť deťom život na gazdovstve a aj takouto cestou im ukázať, čo všetko zahŕňa dennodenná starostlivosť o zvieratá a aká je aj táto oblasť krásna. Rovnako sme chceli poukázať na silu spolupráce, lebo ak sa spojíme viacerí ako to bolo aj v tomto prípade, vznikajú pekné akcie plné hodnotných chvíľ.



A ČO TAK DAŤ SI KRÁSNOLÚCKE SYREČKY?

(spracovala Mgr. Lubica Matijová)

Výroba syrov je považovaná za najnáročnejšiu mliekarenskú technológiu. Je to vlastne koncentrát mlieka. Na 1 kg syra je potrebných asi 7 – 12 litrov mlieka. Podstatná časť vyrobeného mlieka u nás a vo svete sa spracováva práve na syry a tých je celkovo niekoľko sto druhov. Prevažná časť syrov sa vyrába z kravského mlieka.

V podstate sa všetky syry delia na prírodné (to sú bežné neupravované syry) a na syry tavené, ktoré sa získavajú topením viacerých druhov syrov s ďalšími ochuteninami a taviacimi soľami.

Jána Novyzedláka a jeho priateľku Markétu Bednarčíkovú poznajú najmä tí, ktorí obľubujú mlieko a z neho nimi vyrobené syry.

Celý tento nápad vznikol 16. februára 2022, tvrdí Markéta, kedy Jánovi vnikla myšlienka vyskúšať si urobiť kravský syr. „Postup na výrobu sme si našli na internete. Hneď v ten deň večer sme išli na miestnu farmu v Krásnej Lúke po mlieko a začali sme s výrobou.“

Ich prvé výrobky, ako s nadšením rozprával Ján, vznikali takto: „Mlieko sme zohriali na 35 - 37°C a následne sme pridali syridlo a čakali 10 minút. Po 10 minútach sme syreninu pokrájali na malé kocky a počkali ďalších 10 minút, po ktorých nasledovalo premiešanie metličkou na šľahanie, aby sa nám z tých kociek vytvorilo syrové zrno. Počkali sme pár minút a po usadení syreniny sme postupne odčerpávali srvátku. Syreninu sme vložili do látkovej plienky a nechali odtečť.“

S úsmevom na tvári konštatovali, že prvý pokus im vyšiel, z čoho sa veľmi tešili. Tento syr začali robiť častejšie, až kým Jánovi nenapadlo, začať s výrobou nití a korbáčikov.

Bolo z nich cítiť nadšenie, keď sa mi obidvaja pokúsili priblížiť, ako to s výrobou nití a korbáčikov je. „Všetko to začína hrudkou, ktorá musí pri izbovej teplote vykysnúť. Kysnutie syra je veľmi individuálny proces, na ktorý vplýva veľa faktorov. Najdôležitejšia je teplota. Pri izbovej teplote nám syr môže kysnúť 3 až 5 dni. Vtedy je už v syre cítiť rôzne iné nežiaduce chute ako napríklad: horkosť, vinatosť a podobne.“

Ďalej tvrdili, že najideálnejšie je, aby syr vykysol čo najrýchlejšie, približne do 30 hodín. Potom urobia v malej mištičke skúšku syra, kde sledujú jeho vlastnosti. Ak je syr vhodný na ťahanie, začínajú ťahať nite.

A tu už podrobný postup podáva Markéta: „Syr si nakrájame na malé plátky, tie zalejeme horúcou vodou. Následne si vypracujeme syrové cesto, z ktorého ťaháme nite do chladnej vody. Odtiaľ nite putujú do slanej vody na 10-15 minút, a potom ich necháme odkvapkať. Z takto pripravených nití začíname robiť konečný výrobok a to sú korbáčiky, uzlíky a krásnolucké syrečky.“

Dokonca už začali vyrábať aj ochutené hručky, ktorých tvar dosahujú lisovaním. Ich lisy vyrába Marek Ištvan vo svojej remeselnej dielni.

Nedá mi ešte nespomenúť Jánove posledné slová: „Velikánske poďakovanie odo mňa patrí Markétke, lebo bez nej a jej pomoci by žiadne syry neboli.“

Som rada, že aj u nás sú mladí ľudia, ktorí svoj voľný čas venujú takejto náročnej a ušľachtilej činnosti.



Tiež možnosť odberu:

- Káva so sebou
- Koláče so sebou

KAVIAREŇ eLko v Lipanoch
 pozýva na výbornú kávu či koláč,
 horúcu čokoládu či limonádu,
 alebo nealko pivo či pohár vína.

Kde nás nájdete?
Krivianska 16, LIPANY

**OTVÁRACIE
HODINY:**

PO 9:00 - 21:00
 UT 9:00 - 21:00
 ST 9:00 - 21:00
 ŠTV 9:00 - 21:00
 PIA 9:00 - 22:00
 SO 11:00 - 22:00
 NE 11:30 - 21:00

POHĽAD KONTROLÓRA OBCE NA VEREJNÉ SPOLOČENSKÉ, KULTÚRNE AKCIE V KRÁSNEJ LÚKE

(Vladimír Matfiak)

Zúčastnil som sa v tomto roku na rôznych akciách v Krásnej Lúke. Naposledy dňa 14.8.2022 na 10. výročí výstupu a sv. omše na Čarnej hure. Uvažoval som či sa mám zúčastniť, lebo predpoveď počasia nebola priaznivá. Ale prišiel som a neľutujem. Stálo to za námahu. Odnášam si veľmi dobré pocity, dojmy a zostupoval som späť s obdivom k organizátorom. Ešte aj to počasie vyšlo výborné. Prekvapený som bol tiež z množstva ľudí, ktorí sa zúčastnili a dokázali vyjsť tak vysoko. Obdivoval som veľmi dobre upravenú rozľadňu, postavenú na výbornom mieste. Je vidieť odtiaľ kus krásneho Slovenska. Mal som zážitok aj z duchovného, kresťanského rozmeru tejto akcie. Sláviť sv. omšu tak vysoko v lesoch nie je bežné.

Zúčastnil som sa predtým aj akcii na ihrisku v obci a to Šenvižského leta 10.7.2022 a v júni Deň rodiny. Čítal som na facebooku príspevky ohľadom týchto dvoch akcií. Sú rôzne názory na takéto akcie. Sú pozitívne, ale nájdu sa tam aj kritické. Niečo z toho vyberiem. A. H. napísal: „Ďakujeme za také akcie, mám ich rád.. je to dobrovoľné, komu vadia nech si zapne Markízu.“ Napríklad Nespokojný Krásnolúčan (správca skupiny Krásna Lúka bez cenzúry) píše „Každá obec vyplakáva, že nemá €€€. Ale v každej obci slávnosti. U nás dokonca dve.“ „Nezaujímavá skupina Traky, ktorá si vyfakturovala ...€“ „Ozvučenie bolo asi najhoršou časťou našich slávnosti. Na ozvučení nešetriť.“

Nechcem teraz dopodrobna rozoberať jednotlivé akcie, ich úspešnosť alebo neúspešnosť, finančné náklady. Každý môže mať iný názor. Niekomu sa páči to inému niečo iné. Asi sa nedá zorganizovať takéto kultúrna akcia s programom, ktorý by sa páčil úplne všetkým. Uvažujem o tom, či má zmysel vôbec organizovať tieto kultúrne akcie v obciach. Či je to vhodné, keďže máloktorá obec má peniaze nazvyš. Každý starosta, vedenie obce a obecné zastupiteľstvo uvažujú o prioritách, kde je potreba umiestniť obecné peniaze. Kultúrne akcie sa bežne zvyknú konať vo väčšine obcí.

Posledné dva roky toho bolo kvôli pandemickým opatreniam menej. Bolo by zaujímavé pýtať sa občanov a vedieť ich názory na organizovanie kultúrnych akcií. Ak by sa takéto akcie v obci nerobili žiadne, bola by asi kritika na starostu, že nič v tejto oblasti nerobí. Tieto akcie sa veľmi ťažko dajú zorganizovať úplne zadarmo. V Krásnej Lúke asi niet toľko umeleckých súborov, ktoré by dokázali vyplniť programom celé popoludnie. Ak chceme umelcov zvonku, už to zvyčajne niečo stojí. Organizovanie týchto akcií stojí nielen peniaze, ale zaberie to aj veľa voľného času pre organizátorov. Ak by v obci bolo väčšina občanov, ktorým sa zdá zbytočne niečo organizovať, tak pracovníci obce a aktivisti by ušetrili aj čas aj peniaze. Ale ja dúfam, že to takto asi obyvatelia Krásnej Lúky nechcú. Aj keď niet peňazí nazvyš, tak zorganizovanie dvoch – troch akcií ročne je podľa mňa prijateľné. Verím, že aj väčšinu obyvateľov obce takéto akcie potešia.

V zákone o obecnom zriadení sa píše: „Základnou úlohou obce pri výkone samosprávy je starostlivosť o všestranný rozvoj jej územia a o potreby jej obyvateľov.“ Obec pri výkone samosprávy (okrem iného) „utvára a chráni zdravé podmienky a zdravý spôsob života a práce obyvateľov obce, chráni životné prostredie, ako aj utvára podmienky na zabezpečenie zdravotnej starostlivosti, na vzdelávanie, kultúru, osvetovú činnosť, záujmovú umeleckú činnosť, telesnú kultúru a šport.“

Odporúčam aktívnym občanom, aj tým s kritickými názormi, zapojiť sa do rozhodovania o akciách. Bežne sa v niektorých obciach zriaďuje kultúrna komisia z poslancov a občanov danej obce. Ak by bol záujem občanov o zriadenie takejto komisie a aktívnu prácu v nej, tak obecný úrad to určite uvíta a podporí. Môžete sa prihlásiť do takejto komisie a tam aktívne vopred predniesť svoje nápady, námety a návrhy, ako by mala tá – ktorá akcia byť zorganizovaná. Dobrá rada a pomocná ruka sa určite zide.

MÁJOVÁ LITERÁRNO - VZDELÁVACIA EXKURZIA DO BANSKEJ ŠTIAVNICE

(V spolupráci s pani učiteľkou Matijovou príspevok spracovali žiaci 8.A v zastúpení Matejom Kaperákom, Patrikom Jozefom Sontágom a Martinom Matijom)



Boli sme plní očakávania, či sa zmiernia pandemické opatrenia a my budeme môcť vyraziť na dobrodružnú cestu do Banskej Štiavnice.

Naozaj prišiel deň, kedy sme s našou slovenčinárkou rozhodli po dohode s rodičmi, že exkurzia sa uskutoční. Začali sa prípravy. Bolo potrebné zohnať sponzorov, objednať autobus, ubytovanie, stravu, dohodnúť a naplánovať presný čas návštevy Banky lásky či Banského múzea... To všetko išlo ako po masle. Všetci sme sa veľmi tešili a nevedeli sme sa dočkať... V piatok ráno sme vyrazili a s malými prestávkami sme do Banskej Belej do Vily Bela, kde sme boli ubytovaní, dorazili v čase obeda.

Pochutnali sme si na obede a po ňom nás už čakali otvorené dvere Banky lásky, rodného domu Maríny Pišlovej. Už keď sme vstúpili dnu, celý príbeh nenaplnenej lásky dvoch mladých zamilovaných ľudí nás úplne pohltil. Andrej Sládkovič, chudobný študent, napísal najdlhšiu báseň sveta pre svoju milovanú Marínu. A tým to všetko začalo...Celý ich príbeh lásky, ktorý sme mohli sledovať, keď sme sa premiestňovali z izby do izby, sa pred nami odkrýval ako na filmovom plátne. Napätie sa dalo krájať a naša zvedavosť nemala hraníc, chceli sme vedieť celý príbeh ich lásky až do konca... Na konci prehliadky sa v jednej miestnosti nachádzal dokonca láskomer, na ktorom sme si mohli zmerať lásku... Tiež je tam trezor, v ktorom sa uschováva to najcennejšie – láska. Trezor lásky je vytvorený z veršov Maríny. Zaujal nás aj rukopis Andreja Sládkoviča a jeho najdlhšej ľúbostnej básne sveta...

Veľmi neochotne sme opúšťali tento

romantický dom, kde sme zažili veľa emotívnych chvíľ. No zároveň sme sa tešili na prechádzku po Banskej Štiavnici.

Večera, večerná opekačka, zábava, hry, tanec, smiech ...to všetko a ešte viac sme zažívali počas príjemného večera pri ohni...

V sobotu ráno po bohatých raňajkách sme sa opäť presunuli do Banskej Štiavnice. Tam sme navštívili Banské múzeum, kde sme sa dozvedeli veľa zaujímavých historických aj geologických informácií o vtedajšej ťažbe. Je to najstaršia a tematicky najrozsiahlejšia banícka expozícia na Slovensku. Ukazuje vývoj rudného baníctva v stredoeurópskom priestore od stredoveku do konca 20. storočia.

Síce zlato ani striebro sme nenašli, no odnášali sme si z tejto bane veľa informácií a zážitkov.

Naša cesta pokračovala smerom k Čertovskej kolibe, kde je asi najrýchlejšia obsluha na svete. Chutný obed, džús, kávačka a...nasadať. Cestu autobusom nám spríjemňovala hudba a samozrejme ani my sme sa nedali zahanbiť a častokrát náš spev prekonal aj spevákov...

Pred školu sme dorazili v predpokladanom čase, rozlúčili sme sa a zamávali sme šoférovi, ktorý bol pre nás počas týchto dvoch dní úžasným sprievodcom, ale aj príjemným spoločníkom.

Každý z nás si z tejto exkurzie vzal domov niečo cenné, čo si ešte nadhlo uchová vo svojom srdci.

A čo dodať na záver? Bolo to proste nezabudnuteľné a úžasné.

BLÍŽI SA ČAS DUŠIČIEK...

(Renáta Novosedláková)

...a my intenzívnejšie začíname myslieť na hrobové miesta našich najdrahších, ktorých sme stratili. Chceme im prizdobiť ich miesto čo najkrajšie. Každý má rád pekné veci a aj sa cíti dobre v peknom prostredí. No to najkrajšie a najlepšie, čo môžeme im dať, je modlitba a sv. omša za duše zosnulých.

V čase dušičiek sa mi často vynárajú spomienky na detstvo, kedy sa akoby istý rituál opakoval každým rokom...

Sychravé popoludnie, resp. večer... Babka rozložili vetvy z jedličky a začali v izbe viť vence, pričom nám vysvetľovali celý postup. Ako deti sme ju rady pozorovali a skúšali si to. A nakoniec sa rozdeľovali na jednotlivé vence biele a fialové hlávky chryzantém (to som mala najradšej ☺). Spomínam si, ako nám rozprávali, že keď oni boli malí, nechodilo sa na cintorín, len doma v okne sa zapálila sviečka v čase dušičiek...

Rokmi sa mení prejav úcty v čase dušičiek.

Od sviečok v okne, cez jednoduché vence až po súčasnosť, kedy je veľmi široká ponuka ozdôb.

Je pravda, že v našich lesoch nie je toľko jedlí ako kedysi. No je doba, kedy máme krásne záhradky a záhrady, kde je množstvo rôznych drevín, vetvičiek, sušiny, z čoho môžeme vytvoriť nádherné dekorácie. Možno je tu aj príležitosť pre rodičov a starých rodičov byť trochu spolu so svojimi deťmi a vnúcatami a čosi ich naučiť, napríklad ako uviť veniec.

V tieto dni častejšie počujeme výzvy, aby sme nezaplňali cintoríny množstvom umelého odpadu. Možno je tu otázka, či na hrob kladieme umelé kvety preto, že sa nám tak veľmi páčia, alebo že sa vyhneme chodiť po celý ďalší rok na hrob. Stojí za zváženie nekupovať množstvo malých nevkusných „aranžmánikov“, ale spojiť sa rodina a prípadne ozdobiť hrob jedným pekným vkusným aranžmánom, ktorý nás síce neoslobodí od toho, že najbližší rok nemusím ísť na hrob, ale bude zdobiť pietne miesto.



NECH SÚ TIETO DUŠIČKY, BEZ PLASTOVEJ KYTIČKY

(Monika Kušnírová)

Aby sme nahradili plastové ikebany, ktoré len neúmerne zaťažujú naše životné prostredie, za živé kvetinové aranžmány, prinášame vám „recept“ na ich výrobu.

Budeme potrebovať:

- Florex na živé kvety – ide o hmotu, do ktorej môžeme aranžovať rôzne byliny. Dostupné v každom kvetinárstve.
- Aranžérsky materiál – čečina z jedličky alebo borovice (vydržia aj celú zimu), šípky, konáriky, šišky, slamienky, bodliaky, rôzne trávy a čokoľvek čo vás v prírode osloví.
- Drôtik
- Nádobu na aranžovanie. Ak má na dne diery, prelepte ju, aby voda odtiaľ nevytekala.
- Chut' do práce.

Postup:

1. Najprv si pripravíme FLOREX. Odrežeme si z tehly primeraný kus, podľa potreby. Do väčšej nádoby nalejeme vodu a florex položíme na jej hladinu. Po chvíľke nasiakne a ak klesne na dno, je pripravený na ďalšiu prácu. Vložíme ho do nepremokavej nádoby a začíname tvoriť.

2. Nastriháme si vetvičky z jedličky alebo borovice, ktoré pri konci očistíme od ihličia. Smrek neodporúčam, pretože veľmi rýchlo opadne a nevydrží celú zimu. Aranžovať začíname približne od stredu, zvolíme si tzv. vrchol ikebany a postupne od neho vpichuje vetvičky ku okrajom nádoby, až pokiaľ nezaplníme celý priestor.

3. Takto pripravenú kyticu dotvoríme iným aranžérskym materiálom, šípkami, konárikmi, a pod. Šišky pripevníme tak, že ich spodnú časť omotáme drôtikom a vytvoríme im stopku, takto ich ľahko vpichnete do ikebany medzi čečinu.

4. Takáto ikebana vám vydrží na hrobe aj celú zimu a zachová si svoju prirodzenú krásu. Nemusíte ju zakrývať igelitom ani ničím podobným.

Alternatíva:

Miesto sušených bylín môžete využiť aj živé kvety zo záhrady, napr. chryzantémy. Ikebana dostane iný rozmer, avšak živé kvety nie sú dlho trvácne, ale majú v sebe nenahraditeľnú krásu.



PREDVOLEBNÁ...

(Marián Kaperák)

Ľeto konči, ješeň prišla,
žima še nam bliži,
ku voľbom nas zvolavaju,
nešedz doma v chiži.

Viber sebe kandidata
chtorci ci pasuje,
naj ce tu na štiri roki
dobře zastupuje.

„Bul ši voľic?“... pitaju še,
mlade no i stare,
„voľim vipic!“ ušmichňu še
dachtore beřare.

Aľe sebe pamätajme,
že už prešľi dobi,
ked sme buľi male dzeci,
neznaľi sme jak čas ľeci,
chtoška za nas zrobi.

Chto vo veku dospelosci,
pri šil'e še čuje,
naj preveźme zodpovednosc
a naj zahlasuje.
bi sme šicke svojim skutkom
k temu dopomohľi,
„mudre ľudze že tu žil'i,
buducnosc nam pripravil'i“
robiľi co mohľi.

Voľim, ta som !!!

Redakčná rada: Ing. Marcela Bujňáková, Mgr. Ľubica Matijová

Ďakujeme všetkým, ktorí svojou troškou prispeli k vydaniu tohto čísla občasníka.

Vaše príspevky a tipy radi privítame na e-mailovej adrese: [**marcela.bujnakova@gmail.com**](mailto:marcela.bujnakova@gmail.com).